

BELEIDSNOTA

2016-2018

Zwolse Beiaard Stichting

1. Inleiding

In het jubileumjaar 2015 organiseerden wij met financiële hulp van een aantal fondsen, enkele sponsors en de Gemeente Zwolle — naast de jaarlijkse Beiaard Zomerserie — een Compositiewedstrijd en een Carillon-Fietstocht. Het Prins Bernard Cultuurfonds ondersteunde ons dat jaar ook met de financiering van extern advies. Al tweemaal eerder brachten wij een beleidsplan uit. Ditmaal konden wij onze plannen voorbereiden en uitwerken met hulp van een adviseur van de SESAM-Academie. Onder zijn leiding hielden we begin 2016 een brainstorm met een aantal betrokken outsiders. Tegelijk wisten we ons bestuur uit te breiden met leden die een muzikale, ambtelijke en/of educatieve achtergrond combineren. Dit beleidsplan is de neerslag van die inspirerende brainstormsessie en de evaluatie daarvan in een al even enthousiast bestuur. Het is leidraad voor de uitvoering van de plannen

op korte termijn. Het staat wat ons betreft ter discussie in het overleg dat we met onze partners hebben. Ieder jaar stellen we onze plannen bij.

De indeling is als volgt:

- in *De huidige situatie in historisch perspectief* schetsen we de activiteiten, waarop we ons richten, de publieksgroepen die we onderscheiden, de samenwerking met onze partners, ons netwerk, de publiciteit en de financiële context waarin we onze doelen bereiken.
- Dan volgt *Toekomstvisie, beleidsdoelen en -middelen*, in soortgelijke paragrafen gerangschikt. De daarin beschreven doelen en middelen sluiten aan op de
- in *Plannen* beschreven speerpunten en activiteiten: een nadere uitwerking van ons beleid voor de eerstkomende drie jaren; het eerste jaar is uiteraard concreter uitgewerkt dan het laatste.

Het carillon

In 1905 werd een 'Commissie tot Overbrugging van den IJssel nabij het Katerveer' gevormd. Deze commissie had tot doel naast de reeds bestaande spoorbrug een vaste oeververbinding voor het wegverkeer te realiseren. De rente op het kapitaal voor de in 1925 begonnen bouw van de brug, werd na uitvoerig overleg bestemd voor de aanschaf van een carillon in de Peperbus.

De Engelse klokkengieter John Taylor kreeg opdracht de beiaard voor Zwolle te gieten. Hij nam twee reeds aanwezige klokken, respectievelijk de Geert van Wou (1484) en de Claes Noorden en Jan Albert de Grave (1714) in het instrument op. De omvang werd bepaald op drieënhalf octaaf met een totaal van 42 klokken. Op woensdag 15 januari 1930 werd de brug over de IJssel geopend en speelde het carillon voor het eerst over Zwolle.

Dat de brug en de beiaard nauw met elkaar verbonden zijn blijkt wel uit de teksten op enkele klokken:

*Het klokkenspel waarvan ik deel uitmaak
klonk voor het eerst over Zwolle
op den dag der openstelling
van de brug*

En op het kleinste klokje van Taylor:

*Ook ik klink uit verheugenis
Dat d'IJsselbrug er eindelijk is*

In 1978 werd de beiaard uitgebreid tot vier octaven met vijf klokjes van Petit & Fritsen uit Aarle-Rixtel. Deze omvang bleek echter in de loop der jaren onvoldoende te zijn voor de uitvoering van vele nieuwe beiaardcomposities. Er kwam wederom een uitbreiding en het betrof ditmaal twee grote klokken in het laagste octaaf en twee kleine klokjes. Zij werden gegoten door de Koninklijke Eijsbouts uit Asten en op 1 november 2004 omhoog gehesen naar hun plaats in de Peperbus.

De Zwolse beiaard is relatief jong, maar past in een traditie die vooral in de Lage Landen sterk ontwikkeld is. Toren en carillon zijn eigendom van de Gemeente Zwolle.

Zwolse Beiaard Stichting

De leden van het
bestuur per 29 juni
2016

Contact

Naam

Peter Hesseling
Reinier Zweep
John Smal
Kathi van den Belt
Michiel Bilstra
Leon van der Eijk

Alex Manassen
Christa Westerhof

Rol

Voorzitter
Secretaris
Penningmeester
Lid
Lid
Lid; voormalig stadsbeiaardier en erebeiaardier
van de Gemeente Zwolle
Lid
Lid

p/a Koningin Sophiastraat 37, 8019 XX Zwolle
telefoon +31 38 4214724
email: info@zwolsebeiaard.nl
webstek: www.zwolsebeiaard.nl

2. De huidige situatie in historisch perspectief

2.1. Doelstelling

De stichting heeft ten doel: 'Het wekken van belangstelling voor en het bevorderen van het beiaardspel in het algemeen en in Zwolle in het bijzonder; één en ander in de ruimste zin van het woord'. De stichting tracht dit doel te bereiken door 'het organiseren van regelmatig weerkerende concoursen voor componisten en spelers van beiaardmuziek en het stimuleren en/of uitvoeren van al hetgeen aan de verwezenlijking van voorschreven doel, rechtstreeks of zijdelings, bevorderlijk kan zijn'.

Doel en de wijze waarop dat wordt bereikt, zijn ruim geformuleerd. Op basis daarvan is in de loop van de tijd een uitvoeringspraktijk ontstaan. Het is goed deze uitvoeringspraktijk van tijd tot tijd tegen het licht te houden en vast te stellen of deze nog overeenkomt met de doelstellingen en past in het tijdsgewricht.

2.2. Activiteiten

Sinds de oprichting van het carillon in 1930 heeft Zwolle een stadsbeiaardier. Roy Kroezen is pas de derde in rij. De composities die hij op de **marktconcerten** speelt, variëren, afhankelijk van het jaargetijde en de actualiteit. Zo speelt hij er popsongs, en in december bijvoorbeeld ook Sinterklaas- en Kerstliedjes. Als een bekend muzikant in de actuele belangstelling komt, laat de beiaardier

die week hoogtepunten uit zijn of haar repertoire horen.

Af en toe wordt de beiaardier gevraagd om te spelen ter gelegenheid van een huwelijk of een andere particuliere gebeurtenis. De aanvragers daarvan wordt gevraagd om eenmalig of periodiek donateur van de stichting te worden.

Sinds 2013 speelt de beiaardier eenmaal per maand **verzoeknummers**. Hij zorgt ook voor beiaardbespelingen tijdens de Blauwvingerdagen, Koningsdag e.d. Eenmaal per jaar programmeert hij de elektronische **auto-maat** met muziek voor de kwartieren, halve en hele uren van de Peperbus. Oorspronkelijk was er een trommel met de klok en de klepels verbonden, waarop deze muziek werd 'gestoken'; de trommel is door de Gemeente Zwolle gerestaureerd, maar nog niet in verbinding gebracht met de klepels.

De jaarlijks terugkerende **Zomeravondconcerten** worden georganiseerd door de Zwolse Beiaard Stichting en de stadsbeiaardier (als adviseur van de stichting). Professionele beiaardiërs uit Nederland, en af en toe ook uit het buitenland, geven de zeven à acht concerten in juni, juli en augustus. Vaak is er een concert à quatre mains en soms een **beiaard plus**-concert; een combinatie van carillon met koren, dansgroepen, ensembles, of als begeleiding van een solist (blokfluit, piano, zang). De concerten zijn in de binnenstad op koopavond overal goed te horen. De stichting zorgt tevens voor een bijzondere **luisterplek**. De tuin van het Stedelijk Museum is een oase van rust in de binnenstad. De beiaardier is op een videoscherm te volgen in het restaurant van het museum; de gemeen-

Nederlandse Beiaard- cultuur Immaterieel Cultureel Erfgoed

Het luiden van klokken gebeurt sinds de zevende eeuw. Het was in eerste instantie een manier om de tijd aan te duiden, om te waarschuwen voor gevaar en het attenderde mensen op plechtige gebeurtenissen. In de vijftiende eeuw werden de klokken zo gemaakt dat er ook melodieën op gespeeld konden worden. Bakermat van deze ontwikkeling was het gebied van de Lage Landen (inclusief Noordwest-Frankrijk). De beiaardcultuur leeft na al die eeuwen nog steeds in Nederland. Ons land heeft dan ook de meeste hand bespeelde beiaarden (klokkenspellen) ter wereld: 186. De belangrijkste opleidingsinstituten zijn gevestigd in Amersfoort en het Belgische Mechelen.

Basis van de beiaardcultuur zijn de wekelijks terugkerende bespeling en de 'versierde' aanduiding van de tijd. De beiaardier speelt op het carillon met muziek die afhankelijk is van de jaargetijden en de feestdagen. Hij programmeert de muziek die met de kwartieren, halve en hele uren te horen is.

De Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed is een lijst van erkende, waardevol geachte Nederlandse tradities. Deze Nationale Inventaris komt voort uit ondertekening van het UNESCO Verdrag ter Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed door Nederland in 2012. De lijst wordt gecoördineerd door het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed. Een selectie van de lijst zal door Nederland voorgedragen worden voor opname op de UNESCO-lijst voor immaterieel erfgoed.

Het is de Nederlandse Klokkenspel-Vereniging (NKV) in 2014 gelukt om de beiaardcultuur op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland geplaatst te krijgen. De NKV droeg de beiaardcultuur voor om de eigenaren van de carillons, de beiaardiers en al degenen die zich inzetten voor de beiaardcultuur, aan te sporen tot continuïteit en vernieuwing. Ook de Zwolse Beiaard Stichting wil de beiaardcultuur graag — in geactualiseerde vorm — doorgeven aan volgende generaties. Het doel is om de historische functie van de beiaardmuziek levend te houden en tegelijkertijd te integreren in het dagelijks leven van alle dag.

te heeft een tweede scherm beschikbaar gesteld om bij goed weer in de tuin te gebruiken. Om het luisteren naar de concerten zo toegankelijk mogelijk te maken, verzorgt de stichting korte mondelinge toelichtingen vooraf en na afloop ontmoetingen met de musici. In de programmering wordt voor de beiaard plus-concerten gezocht naar verrassende combinaties van muzikale prestaties. Het slotconcert van de serie krijgt een extra feestelijk tintje; de stichting serveert dan drankjes en hapjes.

De Zwolse Beiaard Stichting is opgericht in de eerste plaats om **concoursen voor componisten en beiaardiers** te organiseren. Opzet is elke vijf jaar een concours (of indien daar aanleiding voor is een compositiewedstrijd) te organiseren. Het recentste — zeer succesvolle — project was de compositiewedstrijd ter gelegenheid van het dertigjarig jubileum in 2015. Zes door de vakjury genomineerde composities zijn op 17 september 2015 tijdens deze internationale compositiewedstrijd op de Peperbus ten ge-

hore gebracht. Er zijn drie prijzen en een publieksprijs uitgereikt. De bekroonde stukken zijn eervol vermeld, onder andere op de website van de stichting. De Stadsbeiaardier studeert alle 24 ingezonden composities in. De opname komt ter beschikking aan de inzenders. Zij krijgen toestemming voor het zelf eventueel verspreiden van de opname van hun stuk met bronvermelding. Als de componist besluit tot openbaarmaking krijgt de stichting een koppeling toegestuurd, waarna deze op een speciaal gedeelte van de website wordt geplaatst dat ingericht wordt voor de niet-genomineerde composities. Op het eigen YouTube-kanaal van de stichting zijn de composities te beluisteren met introducties door de componisten. De stichting heeft het initiatief genomen de genomineerde composities uit te laten geven via de Nederlandse Klokkenspel-Vereniging. De stichting richt zich bij het bereiken van haar doelstellingen naast de zomeravondconcerten en de concoursen ook op de **jeugd**. Al jarenlang bezoeken groepen schoolkinderen

Jubileum Zwolse Beiaard Stichting 2015

Vier componisten waren aanwezig. Willis Bodine (USA) maakte een foto van Annette Kruisbrink (Nederland), John Simons (Nederland) en Nikos Kokolakis (Griekenland)

De stichting vierde haar 30-jarig jubileum met twee bijzondere evenementen. Zij schreef een compositiewedstrijd uit waarop 24 werken werden ingestuurd. De uitvoering van de zes genomineerde composities bij de afsluiting van de Internationale Compositie-wedstrijd op 17 september was een groot succes. Dat gold voor het hele evenement. Vier componisten waren aanwezig. Winnaar van de eerste en de publieksprijs werd Juli Zhu. Al deze stukken zijn nu te beluisteren

in het archief. Martien van der Knijff maakte de geluidsopnamen en stelde de filmpjes met geluid en partituur samen. Er is een Youtube-kanaal 'Zwolse Beiaard Stichting' waar we al onze opnamen publiceren. In 2016 studeert de stadsbeiaardier alle 24 ingezonden composities in. De opname komt ter beschikking aan de inzenders. Zij kunnen de opname zelf publiceren; via een link is die dan beschikbaar via het Youtube-kanaal.

Toren Grote of Andreaskerk, Hattem (foto Ingeborg Jonkers)

Het tweede evenement was een variant op een beiaardexcursie. Ook de Stichting De Hattemer Beiaard vierde haar 30-jarig bestaan. Beide stichtingen organiseerden op 26 september 2015 ter gelegenheid van beider jubilea en de restauratie van de Hattemse beiaard een Carillon Fietstocht met concerten in Zwolle en Hattem en een lunch onderweg.

het carillon in de zomermaanden. Er is een lesbrief.

Cultuureducatie in het onderwijs is een interessante lijn, immers jong geleerd is oud gedaan. Als mensen op jonge leeftijd bekend raken met het carillon en de bespeling daarvan, neemt de kans toe dat die deze muziekvorm en traditie ook op latere leeftijd een warm hart toedragen.

Sinds 2015 richt de Stadkamer zich op **cultuureducatie** in het onderwijs, als onafhankelijke advies- en bemiddelingsorganisatie. Zij presenteert zich tijdens bijeenkomsten van de Stadkamer en heeft haar profiel op de website van de Stadkamer geplaatst, zodat scholen gebruik kunnen maken van activiteiten van de beiaardier en de stichting, zoals excursies met uitleg over de klokken, samen muziek maken, talentvolle kinderen de kans geven het carillon onder begeleiding van de stadsbeiaardier te bespelen. Er is een oefencarillon aangeschaft om na restauratie voor deze activiteiten in te zetten.

In het verleden heeft de Zwolse Beiaard Stichting verschillende beiaardexcursies voor haar donateurs georganiseerd, vaak in samenwerking met anderen. Met een IJsselboottocht werden beiaardconcerten in verschillende steden bezocht.

In 2015 was er ter gelegenheid van de twee jubilerende beiaardstichtingen een **fiets-tocht** tussen Zwolle en Hattem.

De concerten en wekelijkse bespelingen zijn te volgen op een videoscherm in het restaurant van het Stedelijk Museum.

Oud-beiaardier Leon van der Eijk werkt aan een boek over de Peperbus waarvan de stichting de uitgave wil ondersteunen.

2.3. Publieksgroepen

Als het carillon in de Peperbus klinkt, is de muziek in een groot deel van de binnenstad te horen. De toehoorders zijn vaak toevallige passanten, die niet altijd weten op welke wijze de muziek die ze horen wordt gemaakt. Is het een automaat die de Sinterklaasliedjes speelt? Gaat de beiaardier elk kwartier naar boven om de klok te luiden?

De wekelijkse beiaardbespelingen en de concerten die plaatsvinden tijdens de Blauwvingerdagen of op Koningsdag richten zich op dit **brede publiek**, Zwollenaren, toeristen en andere bezoekers. Vaste kern zijn de bewoners van de binnenstad. Het muzikaal aanbod van de beiaardier is daarop afgestemd.

De beiaard is in dit opzicht te vergelijken met een draaiorgel. Het heeft een tamelijk nostalgisch trekje: ooit was het de enige muziek die in een stad te horen was. Het verschil is dat de beiaard geen automaat is en het mansbakje ontbreekt.

Ook het maandelijks verzoekprogrammaconcert is bestemd voor een breed publiek. De (vaak jongere) indieners blijven door gebruik van moderne media niet meer anoniem. Ieder krijgt van de beiaardier bericht als zijn of haar verzoek wordt ingewilligd. De jaarlijkse Zomeravondconcertserie en de concoursen richten zich op een groep van **specifiek geïnteresseerden**.

De belangstelling voor de zomeravondconcerten is wisselend. Soms zijn er niet meer dan twintig luisteraars in de tuin van het Stedelijk Museum, soms loopt het bezoekersaantal op tot over de honderd. De bezoekers wordt elk concert gevraagd donateur te worden, als men dat nog niet is.

De **jeugd** wordt beschouwd als een speciale doelgroep die de aandacht van de stichting verdient.

2.4. Samenwerkingen en netwerk

In de loop der jaren is een uitvoeringspraktijk ontstaan waarin de samenwerking met de Gemeente Zwolle en het Stedelijk Museum een belangrijke plaats heeft gekregen. Voor de activiteiten gericht op de jeugd is de Stadkamer (als opvolger van de Muzerie) intermediair.

De **Gemeente Zwolle** is eigenaar van de Peperbus en van het carillon. De gemeente is de werkgever van de **stadsbeiaardier**. In de aanstelling van de stadsbeiaardier is bepaald dat hij per week twee beiaardbespelingen verzorgt (de marktconcerten op vrijdag en zaterdag) en daarnaast tien keer per jaar bespelingen tijdens evenementen. Ook is in de afspraken opgenomen dat de stadsbeiaardier het carillon promoot, onder andere door het verzorgen van rondleidingen. De bespelingen vinden dus in opdracht van de Gemeente Zwolle plaats en de stichting heeft hier geen directe bemoeienis mee. Zij sluit daar met haar activiteiten wel op aan. De stadsbeiaardier is de vaste artistiek adviseur van de stichting. De zomeravondconcerten en concoursen zijn complementair aan de wekelijkse bespelingen en de bespelingen bij evenementen. Zodra er sprake is van overlapping,

wordt met de gemeente besproken hoe daarmee om te gaan.

De Gemeente Zwolle is ook structureel subsidient van de Zomeravondconcerten en bijna altijd ook subsidiegever bij grote projecten van de stichting.

Jaarlijks vindt er overleg plaats met de verantwoordelijke wethouder; frequenter overleg is er met de eerstverantwoordelijke ambtenaar.

Het **Stedelijk Museum Zwolle** is vanouds gastheer voor de zomeravondconcerten en de concoursen. In het restaurant van het museum staat, zoals eerder genoemd, een beeldscherm dat een beeldverbinding heeft met de speelcabine in de Peperbus. Vanuit het restaurant kan men de beiaardier zien spelen (en horen). De stichting heeft ook een losstaand groot scherm voor gebruik in de tuin. Het museum stelt zijn tuin en restaurant tegen kostprijs van personeel en consumpties ter beschikking. Zo kan men in een rustige omgeving naar de concerten luisteren. De bezoekers kunnen daarbij gebruik maken van de voorzieningen in het restaurant.

Jaarlijks vindt er overleg plaats met de directie van het museum; frequenter overleg is er met verschillende stafleden.

Teneinde de beiaard muzikaal ook onderdeel te laten zijn van andere muzikale en culturele evenementen in de stad is er tijdig en bestendig contact met de **festivalorganisaties** of daarmee vergelijkbare instanties die periodiek of incidenteel dergelijke evenementen organiseren. Het goed onderhouden van bestuurlijke, ambtelijke, culturele en commerciële netwerken is door de samstelling van het bestuur geborgd.

Al vele jaren bezoeken klassen schoolkinderen de stadsbeiaardier en het carillon. De **Stadkamer** speelt daarbij een bemiddelende rol. Bij uitgebreide activiteiten voor de jeugd heeft de stichting te maken met de onderwijsinstellingen zelf.

Aan de uitvoeringskant hebben stadsbeiaardier en stichting contact met **gastbeiaardiers** en **andere uitvoerenden**. De stichting is lid van de **Nederlandse Klokken-spel-Vereniging** (NKV), die voor de belangen van het beiaardspel en de beiaardiers opkomt. Bij de organisatie van concoursen wordt nauw met de NKV en de Muziekcommissie van de NKV samengewerkt.

Voor zomeravondconcerten die de stichting wil laten adopteren, werft zij **sponsoren**.

Voor advertenties in de programmaflyers wordt ook een beroep gedaan op het cultureel geïnteresseerde Zwolse en regionale bedrijfsleven.

Bij het organiseren van grote projecten als concoursen en de uitbreiding van het carillon, maar ook bij kleinere projecten als de ontwikkeling van technische voorzieningen en de restauratie van een oefenklavier wordt een beroep gedaan op **subsidiefondsen**, overheden en — in toenemende mate — sponsoren. Van onderwijsinstellingen wordt expertise verkregen bij projecten via inzet en begeleiding van **stagiaires**.

Veel van de uitvoerende werkzaamheden doen leden van het bestuur van de stichting zelf, bij sommige activiteiten ondersteund door **vrijwilligers**.

2.5. Publiciteit

Jaarlijks verschijnen er in een grote oplage (1000 stuks) **programmaflyers**. Zij bevatten informatie over het instrument, de stichting en de reguliere Zomeravondconcerten met datum en naam van de uitvoerende(n), en ook over andere beiaardevenementen. De flyer is bestemd voor de donateurs, en wordt tevens verspreid naar de Infopunten in de stad, de musea en theaters, het Havenkantoor, de boekhandels, de hotels, enz. Ook de omgeving van Zwolle wordt via VVV's of daarmee vergelijkbare instellingen bereikt.

Posters met de kalender van de Zomeravondconcerten zijn er in drie formaten, in verschillende oplagen. De grootste maat is blikvanger vóór de ingang van het Stedelijk Museum op de concertavonden. De kleinere zijn bestemd voor boekhandels, bibliotheken, muziekhandels, Provinciehuis, e.d.

Per concert is een **programmablad** beschikbaar met informatie over de muziek en de uitvoerende(n). De twee volgende concerten staan erin aangekondigd.

Veel uitingen verwijzen naar de website door middel van een QR-code.

Bij elk evenement worden er digitaal **persberichten** en **nieuwsbrieven** verstuurd.

Nieuws en evenementen verschijnen automatisch op **Twitter** en **Facebook**. De opzet is dat dit leidt tot andere publiciteitsacties, zowel naar traditionele als naar digitale media (ook regionaal en landelijk).

De aansluiting bij het Zwolse icoon, de **Peperbus**, versterkt de positie van de beiaard. De Peperbus en het carillon horen bij elkaar en zijn samen hét cultuurhistorisch beeldmerk van Zwolle. Alle actuele evenementen van de Zwolse Beiaard Stichting zijn behalve op de eigen website ook te vinden op www.peperbus-zwolle.nl.

2.6. Kosten en financiering

De Gemeente Zwolle financiert het in stand houden van **de beiaard(functie)** van de Peperbus door betaling van het salaris van de stadsbeiaardier, het periodiek onderhoud en de incidentele reparatie van beiaard en auto-maat.

Voor de concerten van de jaarlijkse **Zomerserie** ontvangen de beiaardiers en de andere uitvoerenden een kostenvergoeding. Buitenlandse beiaardiers krijgen een bescheiden forfaitaire reiskostenvergoeding.

Daarnaast zijn er uitgaven voor catering, doorberekende personeelskosten van het Stedelijk Museum Zwolle en kosten voor presentatie en publiciteit.

Ter (gedeeltelijke) dekking van deze uitgaven en enige bijkomende kosten ontvangt de Zwolse Beiaard Stichting jaarlijks een hiervoor geoormerkte gemeentelijke subsidie van bijna € 2.600. Deze subsidie is niet toereikend voor al deze uitgaven; het tekort wordt aangevuld door inkomsten van donateurs en adverteerders. Per concert wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd voor koffie en programmaboekje.

Voor twee concerten van de **Zomerserie** is het in 2016 gelukt concerten te laten adopteren door sponsors. Zij geven daarbij zelf gedeeltelijk invulling aan het evenement. Dit leidt tot aantrekkelijker activiteiten, lagere kosten en hogere inkomsten.

Voor **projecten** als concoursen en compositiewedstrijden worden afzonderlijk subsidiegevers en sponsors gezocht. Uit de reserves draagt de stichting zelf ook bij aan de financiering hiervan. De Zwolse Beiaard Stichting is de afgelopen jaren bijzonder succesvol geweest bij de fondswerving. Ook de Gemeente Zwolle heeft bijna bij elk project subsidie verleend conform haar subsidieverordening.

De leden van het **bestuur** ontvangen geen vergoeding.

3. Toekomstvisie, beleidsdoelen en -middelen

3.1. Activiteiten: **uitbreiding**

Voorafgaand aan de eerstvolgende compositiewedstrijd (2020) wordt een masterclass 'componeren voor de beiaard' georganiseerd. De belangstelling voor de beiaard kan intussen worden vergroot op twee manieren:

- in Zwolle — meer concerten naast de Zomeravondserie
- buiten Zwolle — beiaardexcursies

Naast de concerten in de Zomeravondserie kan de beiaard muzikaal ook onderdeel zijn van andere muzikale en culturele evenementen in de stad, het liefst met beiaard plusconcerten. Het gaat hierbij niet alleen om de jaarlijkse festivals, maar ook om bijzondere evenementen, zoals de opening van een tentoonstelling.

Dit vraagt om het nauwkeurig bijhouden van de verschillende evenementenkalenders en het ondernemen van tijdige initiatieven naar bestaande en nieuwe partners.

Door beiaardexcursies (o.a. per boot en/of fiets) naar andere steden te ondernemen wordt de binding met donateurs en andere belangstellenden versterkt.

Om dit te realiseren is het raadzaam zoveel mogelijk de inspanningen van alle samenwerkende partijen te bundelen en versterken en verbinding te zoeken met andere (culturele) activiteiten en evenementen in de stad en regio zoals Hanzedagen. De eerstvolgende Hanzedagen worden in 2017 in Kampen gehouden en zijn een goede aanleiding om de belangstelling voor beiaardexcursies te peilen onder donateurs en andere belangstellenden.

3.2. Publieksgroepen: **verjonging**

De belangstelling voor klassieke muziek is wereldwijd aan het tanen. Vergrijzing van het publiek is een feit.

Daarnaast is de samenleving multicultureel geworden.

In Zwolle moet de stichting zich dan ook inspannen om de activiteiten aantrekkelijker maken voor een breder en jonger publiek. Wat betreft de jaarlijkse Zomeravondconcertserie en de concoursen moeten op specifieke groepen, met name jeugd en jong-volwassenen,

afgestemde programma's en luistervormen worden ontwikkeld. Het muzikaal aanbod van de concertserie is teveel op de smaak van liefhebbers van klassieke muziek gericht. Door nieuwe activiteiten wordt getracht de groep te verbreden en te verjongen.

- Daarbij kan een thematische aanpak voor de hele serie of voor één concert aanspreken.
- Een verzoekprogramma kan een plaats krijgen.
- De beiaard kan een rol spelen in een door een dj geprogrammeerd evenement.

Om het cultureel erfgoed van de beiaardcultuur door te geven aan volgende generaties (het toekomstige publiek) zijn educatie en informatiedeling in geactualiseerde vormen van belang. Verschillende concrete activiteiten richten zich daarom primair hierop. Een deel van degenen die zo bereikt worden zal passief luisteraar worden/blijven. Een ander deel is tot meer te bewegen. De hier genoemde publieksgroepen zijn niet allemaal strikt gescheiden. Het beleid van de stichting richt zich erop de overlap te vergroten. De basisschoolleerling, die met zijn klas de toren op is geweest, stuurt op zijn 12e zijn eerste verzoeknummer en komt op zijn 15e met een band naar de toren om het verzoeknummer samen te spelen, via Live-Streaming te volgen voor zijn vrienden en iedereen wereldwijd.

- Er zijn in Zwolle verschillende opleidingen die muziek in hun aanbod een prominente plaats geven. De studenten/leerlingen verdienen een gerichte benadering.
- Het gaat ook om de instellingen die muziekonderwijs, algemene culturele vorming, vormgeving en entertainment, media-redactie en/of podium- en evenemententechnicus als leeropdracht hebben (hoger onderwijs en mbo's).
- Er is een lesbrief, hoewel die een update naar de moderne tijd behoeft. De vernieuwing daarvan is voorzien met hulp van een van de HBO-opleidingen in Zwolle.
- Inzet van nieuwe kanalen als Live-Streaming is geschikt om deze doelgroep bereiken. De binnenstad van Zwolle is niet langer de enige plek voor geïnteresseerden.
- Een bezoek aan toren en carillon kan onderdeel zijn van een (culturele) stadswandeling.

- De stichting wil proberen muzikaal talent voor het beiaardspel te interesseren door te onderzoeken in hoeverre het geven van een zomercursus of het organiseren van een specifieke competitie kan leiden tot de

benoeming van iets als een Zwolse Jeugdbeiaardier.

Wat doet de stichting voor de doelgroepen en met wie?	Publiek	Breed publiek	Jeugd	Specifiek geïnteresseerden
	<i>Relatie</i>			
	<i>Gemeente Zwolle</i>	Beiaard-bespelingen Verzoek-nummers Live-Streaming	Verzoek-nummers Live-Streaming	Beiaard Zomerserie Beiaard-concours Compositiewedstrijd
	<i>Stedelijk Museum Zwolle</i>	Bijdrage tentoonstellingen		Beiaard Zomerserie
	<i>Festivalorganisaties</i>	Deelname evenementen	Deelname evenementen	
	<i>Stadkamer</i>		Lesbrief nieuwe stijl Bezoek toren Stadswandeling	
	<i>Nederlandse Klokkenspel-Vereniging</i>			Beiaard-concours Compositiewedstrijd
	<i>Subsidiënten</i>	Live-Streaming	Restauratie oefencarillon	Beiaard-concours Compositiewedstrijd Beiaardexcursie
	<i>Sponsors</i>	Live-Streaming		Adoptie-concert Zomerserie Beiaardexcursie
	<i>Stagiaires</i>	Live-Streaming	Lesbrief nieuwe stijl Restauratie oefencarillon	
	<i>Vrijwilligers</i>		Stadswandeling Bezoek toren	Catering

3.3. Samenwerkingen en netwerk: **vergroting**

Bij uitbreiding van de activiteiten en verbreding/verjonging van het publiek horen ook andere partners. Het actualiseren van het netwerk rond de stichting is dan ook belangrijk.

- In de brainstormsessie kwam uitbreiding aan de orde van het aantal en soort luisterplaatsen, bijv. in woningen met tuinen in de binnenstad, als variant op huiskamerconcerten.
- Dat vermindert ook de afhankelijkheid van het Stedelijk Museum, waarvan de toekomst op dit moment ongewis is geworden. Als gevolg van een mogelijke fusie met het HCO wordt een deel van het gebouw (waaronder restaurant en tuin) wellicht meer openbare ruimte en anders geëxploiteerd. Dat leidt dan tot afspraken met de externe exploitant van deze voorzieningen.
- Aansluiting bij evenementen brengt uitbreiding van het aantal instellingen/organisaties met zich mee.
- Datzelfde geldt bij een andere aanpak van de educatie.
- Bij uitbreiding van de activiteiten is meer inzet nodig van vrijwilligers. De begeleiding daarvan vereist andere kwaliteiten.
- Een ander publieksbereik noodzaakt tot het gebruikmaken van bij de desbetreffende doelgroepen passende communicatiewijzen. In de volgende paragraaf staat hoe het netwerk dan groeit.

3.4. Publiciteit: **nieuwe kanalen**

De situatie in Utrecht is een goed voorbeeld van beleid dat leidt tot een bredere waardering voor de beiaardcultuur. De Utrechtse Klokkenspelvereniging legt de nadruk in plaats van op het instrument, op de toren, het symbool bij uitstek van de Domstad. Uitvoeringen worden met twee camera's opgenomen en via Live-Streaming wereldwijd verspreid via YouTube. De stadsbeiaardier is alert op lokale en internationale gebeurtenissen die zich laten vertalen naar muziek op het carillon. Via Twitter en Facebook wordt daarover direct gecommuniceerd. Uitbreiding van de beeldverbinding met het Stedelijk Museum Zwolle tot een volwaardige live-stream van beeld én geluid is een al enige jaren gekoesterde wens. De Gemeente Zwolle heeft uitgesproken zich hier sterk

voor te willen maken. Knelpunten in het project zijn de verbinding met internet en het combineren van beeld met geluid (zonder het hinderlijke geluid van het klavier). Realisering hiervan maakt ook een groot aantal activiteiten veel aantrekkelijker, bijvoorbeeld het volgen van het spelen van verzoeknummers op tablet of smartphone, de beiaardier op een groot scherm bij een beiaard plusconcert of bij een optreden op een van de festivals.

Als Live-Streaming standaard gefaciliteerd is, geeft uitzending via YouTube het carillon een nieuw kanaal, te volgen in de stad op beeldschermen, en in zieken- en verzorgingshuizen. Op YouTube ontstaat ook een archief van de opnamen. Wie een concert gemist heeft en/of nog eens wil terugkijken kan dat wereldwijd doen. Een aandachtspunt hierbij is onderzoeken van de auteursrechtelijke (en financiële) aspecten geregeld en of het noodzakelijk is downloaden te blokkeren. Live-Streaming wordt dan in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de stadsbeiaardier.

3.5. Kosten en financiering: **versteving van de basis**

Aan Live-Streaming zijn eenmalige (waarschijnlijk subsidiabele) kosten verbonden en structurele. De stichting en de Gemeente Zwolle hebben belang bij dit nieuwe kanaal. De gemeente heeft aangegeven hieraan bij te willen dragen.

Voor projecten die zich richten op de jeugd gaat het bestuur nieuwe bronnen aanboren. Netwerkvergroting is ook nodig voor het verruimen van de financiële mogelijkheden. De acquisitie van nieuwe sponsors, mede-organisatoren en –financiers is dan ook een relevant middel.

4. Plannen

4.1. 2016

Doelen: de hieronder genoemde activiteiten zijn op uiterlijk 31 december 2016 uitgevoerd. Ze dienen zowel het toegankelijker maken van de jaarlijkse zomeravondconcerten als het interesseren van een breder en jonger publiek voor de Zwolse beiaard. De activiteiten 1 en 2 zijn reeds in uitvoering genomen.

Activiteit 1

Adopteren van een concert door het nabij gelegen Humphrey's en combinatie zoeken met een beiaard-diner dat vooraf wordt geserveerd.

Publiek: muzikaal geïnteresseerden en publiek dat graag uit eten gaat

Samenwerking: Humphrey's

Publiciteit: Humphrey's, daarnaast reguliere publiciteit met extra impuls via sociale en food-media.

Kosten/financiering: donatie door Humphrey's en deelnemers

Activiteit 2

Themaconcert Herman Brood organiseren en beiaardmuziek verbinden met popmuziek en schilderkunst van de in Zwolle geboren artiest.

Publiek: muzikaal geïnteresseerden en liefhebbers van het werk van Herman Brood

Samenwerking: IQ-Kunstuitleen, Stedelijk Museum Zwolle, vrijwilligers

Publiciteit: IQ-Kunstuitleen, daarnaast reguliere (reeds beschreven) publiciteit door de stichting met extra impuls via galerijen/kunststichtingen.

Kosten/financiering: donatie door IQ-kunstuitleen

Activiteit 3

Restaureren van het **oefenklavier**

Publiek: studenten restaureren het klavier, daarna wordt het voor de jeugd ingezet.

Samenwerking: Deltion College (studenten, stagiaires) en stadsbeiaardier.

Publiciteit: film maken van de restauratie, daarna feestelijke ingebruikname, publiciteit door Deltion College en de stichting.

Activiteit 4

Actualiseren publiciteit op de website van de **Stadkamer**

Publiek: schoolklassen basisonderwijs

Samenwerking: Stadkamer en Stedelijk Museum Zwolle

Publiciteit: website Stadkamer en sociale media

Kosten/financiering: cultuureducatiefonds Stadkamer

Activiteit 5

Publiciteit en aanvragen verzoeknummers beiaardbespelingen via www.zwolsebeiaard.nl; websitepagina Gemeente Zwolle daarnaar doorlinken of via RSS of andere techniek actueel houden; Twitter en Facebook in gemeenschappelijk beheer

Publiek: algemeen publiek, jongeren en jongvolwassenen

Samenwerking: Gemeente Zwolle

Publiciteit: op beide websites, persbericht

Kosten/financiering: neutraal

4.2. 2017

Doelen: de hieronder genoemde activiteiten zijn op uiterlijk 31 december 2017 uitgevoerd. Ze dienen zowel het toegankelijker maken van de jaarlijkse zomeravondconcerten als het interesseren van een breder en jonger publiek voor de Zwolse beiaard o.a. door het inzetten van De Peperbus bij evenementen in de stad.

Activiteit 1

Een à twee beiaard-plus concerten uitbouwen richting **andere muziekstijlen**, zoals pop- en/of wereldmuziek. Daarbij gebruik maken van solisten en bands van genoemde stijlen of een dj.

Publiek: muzikaal geïnteresseerden, volgers van andere media, jeugd

Samenwerking: (bekende) Zwolse artiesten en bands, studenten, stagiaires, vrijwilligers

Publiciteit: via betrokken artiesten, de stichting en richting scholen

Kosten/financiering: subsidie Gemeente Zwolle

Activiteit 2

Fase 1 project **Live-Streaming** realiseren door studenten van mbo's aan een project Live-Streaming te verbinden, bijvoorbeeld

via een afstudeeropdracht. Fase 1 vervolgens feestelijk openen tijdens een zomeravond-concert of andere activiteit.

Publiek: (afstudeer)stagiaires en andere studenten, volgers van nieuwe media

Samenwerking: Gemeente Zwolle, mbo's, bedrijfsleven

Publiciteit: Gemeente Zwolle, betrokkene mbo's en de stichting

Kosten/financiering: subsidie Gemeente Zwolle, fondsenwerving, donatie bedrijfsleven

Activiteit 3

Onderzoek laten doen naar het **vergroten van de bekendheid** van de Zwolse beiaard en activiteiten laten uitvoeren die daarbij aansluiten.

Publiek: (afstudeer) stagiaires en andere studenten hoger onderwijs

Samenwerking: hoger onderwijs

Publiciteit: betrokken instelling(en), de stichting

Kosten/financiering: eventueel fondsenwerving

Activiteit 4

Workshop voor de jeugd ten behoeve van een Zwols zomerfestival (bijv. Woest/Zwolle unlimited of Bruisweek) organiseren en het carillon verbinden aan Zwolse historische verhalen.

Publiek: jeugd (en ouders/gezin)

Samenwerking: Stedelijk Museum Zwolle, beiaardier(s), studenten en/of vrijwilligers.

Publiciteit: hoofdzakelijk via festivalorganisatie, daarnaast door de stichting met extra impuls via sociale media en richting scholen.

Kosten/financiering: subsidie festivalorganisatie, eventueel aanvullende fondsenwerving.

Activiteit 5

Zomercursus (bijv. tijdens Woest/Zwolle unlimited of Bruisweek) organiseren met het nieuw verworven oefenklavier en de winnaars laten optreden op het grote carillon.

Publiek: jeugd (en ouders/gezin)

Samenwerking: conservatorium, beiaardier(s), studenten en/of vrijwilligers

Publiciteit: via conservatorium en de stichting met extra impuls via sociale media en richting scholen.

Activiteit 6

Uitbouwen samenwerking met **Zwols Zomerfestival** richting volwassen publiek: workshop voor volwassenen-carillon verbinden aan Zwolse historische verhalen.

Publiek: muzikaal, in Zwolle en historisch geïnteresseerde volwassenen

Samenwerking: Stedelijk Museum Zwolle, beiaardier(s), studenten en/of vrijwilligers.

Publiciteit: hoofdzakelijk via festivalorganisatie, daarnaast door de stichting met extra impuls via sociale media

Kosten/financiering: subsidie festivalorganisatie, eventueel aanvullende fondsenwerving.

4.3. 2018

Doelen: de hieronder genoemde activiteiten zijn op uiterlijk 31 december 2018 uitgevoerd. Ze dienen zowel het toegankelijker maken van de jaarlijkse zomeravondconcerten als het interesseren van een breder en jonger publiek voor de Zwolse beiaard.

Activiteit 1

Beiaard-plus concerten voortzetten richting **andere muziekstijlen**, zoals pop- en/of wereldmuziek. Daarbij gebruik maken van solisten en bands van genoemde stijlen of een dj.

Publiek: muzikaal geïnteresseerden, volgers van andere media, jeugd

Samenwerking: (bekende) Zwolse artiesten en bands, studenten, stagiaires, vrijwilligers

Publiciteit: via betrokken artiesten, de stichting en richting scholen

Kosten/financiering: subsidie Gemeente Zwolle

Activiteit 2

Fase 2 project **Live-Streaming** realiseren en uitzendingen via YouTube opnemen en draaien lokaal in de stad op beeldschermen, in zieken- en verzorgingshuizen. Publiek kan gemiste uitzendingen (wereldwijd) terugkijken.

Publiek: (afstudeer)stagiaires en andere studenten, volgens van nieuwe media

Samenwerking: Gemeente Zwolle, mbo's, bedrijfsleven

Publiciteit: Gemeente Zwolle, betrokkene mbo's en de stichting

Kosten/financiering: subsidie Gemeente Zwolle, fondsenwerving, donatie bedrijfsleven.

Activiteit 3

De Peperbus inzetten bij evenementen in de stad: uitbouwen samenwerking richting meerdere **Zwolse zomerfestivals** richting volwassen publiek en de jeugd: workshops en (interactieve) toneelstukken voor de jeugd en volwassenen; carillon verbinden aan Zwolse historische verhalen.

Publiek: muzikaal, in Zwolle en historisch geïnteresseerde volwassenen

Samenwerking: Stedelijk Museum Zwolle, beiaardier(s), studenten en/of vrijwilligers.

Publiciteit: hoofdzakelijk via festivalorganisaties, daarnaast door de stichting met extra impuls via sociale media.

Kosten/financiering: subsidie festivalorganisaties, eventueel aanvullende fondsenwerving.

Zwolle, 10 juli 2016